

הקורא עומד

פרק שלישי מגילה

כג.

ל"א א טו"ש"ע א"ח ס"י
תקט"ט סעף א'
צה"ה:
ל"ב ב טו"ש"ע א"ח ס"י
(כס סעף ג) [רפ"א]:
ל"ג ג טו"ש"ע א"ח ס"י
רפ"א צה"ה:
ל"ד ד מ"י פ"ג מהל'
מפלה הלכה ז סג
עשן יט טו"ש"ע א"ח ס"י
רפ"ג סעף ג:
מ"ה ה ו מ"י שם הלכה ז
טו"ש"ע שם סעף ד
צה"ה:
מ"ז ז מ"י שם הלכה יג
טו"ש"ע א"ח ס"י רפ"ג
סעף א:

הגהות הגר"א

[א] גמרא הני ש"ש
חמשה שבעה כנגד
מי כו. כ"ל:

גליון הש"ס

גמ' ואפי' אשה. ע"י
ר"ה דף ל"ג ע"א חס' ש"ב
ל"ה ה"ר י' יהודה: ש"ב
מפני כבוד צבור.
לקמן דף ק"ג ע"ב ו"י:
ש"ב מפטיר מהו
שיע"ה. ע"י מעני' ד'
כ"ט ע"ב מ"ה' גשני
וצממשי: תוס' ד"ה
כ"ו וכו' והם תקנוהו
להודיע שתי"ע רשות.
ע"י נכוח דף ג ע"א
מ"ה' מנכ"ך ודף ד ע"ג
מ"ה' אמר ר' יוחנן ודף
כ"ו ע"ב חס' ד"ה
והלכתא:

רבינו חננאל

בי"ט ה'. וביה"כ ר'
בשבת ז' אין פוחתין מהן
אבל מוסיפין עליהן.
ובשמוסיפין ב' קורין
בס"ת מאחרין לצאת
ובשפוחתין ממהרין
לצאת. הני ג' שקורין
בשני ובחמישי ובשבת
במנחה ובתענית ובט'
באב וכיצא בהן וה'
שקורין ביו"ט וז' שקורין
בשבת כנגד [בכרת]
כהנים הפסוק הראשון
ג' תיבות והשני ה'
והשלישי ז'. תני רב
יוסף ג' כנגד שומרי
הסף. ה' מרואי פני המלך
שנא' וחמשה אנשים
מרואי פני המלך. שבעה
מרואי פני המלך
דכתיב ושבעה אנשים
מרואי פני המלך. ו'
דיוה"כ כנגד ששה
שעמדו מימינו של עזרא
ומשמאלו שנאמר יעמד
אצלו מתתיה ושמע
ועניה ואוריה וחלקיה
ומעשיה על ימינו
ומשמאלו פדיה וגו':
ירושלמי (ל) משה התקין
לישראל שיהיו קורין
בתורה בשבתות ובי"ט
ובר"ה ובחוש"מ שנאמר
וידבר משה את מועדי ה'
אל בני ישראל עזרא תיקן
שהיו קורין ג' בתורה
בשני ובחמישי ובשבת
במנחה אבל הקריאה
בתורה מימות משה רבינו
היתה שלא ישארו ג' ימים
בלא קריאה בתורה (כ)
הוא תיקן טבילה לבעלי
קורין ושיהו בתי דיני'
ישיבין בעירות בב' ובה'
ושיהו רוכלין כו.
(כ) הלעזות לא נהגו

הני שלשה וחמשה (ד) כנגד מ"י. אלל משה של יום הכפורים לא צעי
עד לקמן קשיא אמאי לא צעי מד' של ראש חדש כנגד מ"י
וכן של חולו של מועד וי"ל דקים ליה דטעמא דמוסף חשיב לטפוי
חד גברא אלל לטפוי כל כך (ה) ציו"ט וציוה"כ וצצנת לא ס"ל משום
כ" כרת וסקילה אי לא משכחין כנגד

מ"י: **שבעה** רואי פני המלך.
פירש הקונטרס לחשורוש וקשיא
לומר שתקנו חכמים כנגד ענינו של
אותו רשע לכך פירש ר"ת אותן
הכמוזים נספר ירמיה (ג) וצמלכים
(ג כה) כתיב ה' וצירושלמי (כ) מפרש
שהשנים שלא הזכירו צמלכים הם
סופרי הדיינים (ג): **אמר** יעקב.

מלעה גרסינן שאם הוא מין ל' לא
היה מוזכרו יעקב דלא כתיב שם
רשעים ירקב (משל י'): **חד** אמר
עולה וחד אמר אין עולה. פסק
ר"ת דקיימא לן (כ) כמ"ד עולה ולכן
אנו נוהגין צממיות צממיה וצ"כ
שהשלישי מפטיר וכן ציום הכפורים
צממיה אלל צצממות וציימים טובים
וציוה"כ שחרית המפטיר לא הוי מן
המנין דכיון שמוחר להוסיף עליהם
יכולין אנו לעשות מנהגינו אליצא
דכולי עלמא דאי הוי הלכה כמ"ד אין
עולה עזדינן שפיר ואפילו הוי נמי
הלכה כמאן דאמר עולה מ"מ אין
לחוש שהרי מותר להוסיף ואע"ג
דאמרין לקמן (דף כט): חל להיות
צואמה תלויה קורין שיתא צואמה תלויה
וחד כתיב חס' מכל מקום נהגו עכשיו
לקרות המפטיר שהו"ל שמיני כל
זה כדי לנהוג מנהגינו וחזן שטעה
וגמר כל הסדר של שבת"ל יחזור
ויקרא (ג) השציעי וכן אם הוא יו"ט
וקרא כל המנין שהוא לרין ושכח
לקרות צמוצת היום יחזור ספר תורה
ויקרא אחר צמוצת היום ואחרון
שקרא קודם הוי כמאן דליתיה אלל
צצנת של חנוכה או צר"ח של חנוכה
(ג) אין לרין כדאיתא צילמדנו דחנוכה (כ)
דהלכתא אין משגיחין צממיה כל
עיקר וימים שיש צהן קרנן מוסף אין
גומר קדיש קודם שיוציא ספר תורה (כ)
וציימים שאין צהן קרנן מוסף אין
גומר קדיש קודם וצצנת לא יקרא
פחות מאחד ועשרים פסוקים לשצעה
וצממיה וצשני וצממשי עשרה פסוקים
ואם שכח ולא קרא כל כך יחזור
ויקרא: **כיון** דמשום כבוד תורה
הוא כנגדו נמי לא בעי. וקשיא לפי

מנהגינו שאנו נוהגין בכל צצמות השנה שהמפטיר חוזר וקורא מה שקראו הראשונים ואין קורא כלל אחר כך אם כן מאי קא משני כיון
דמשום כבוד התורה הוא כנגדו נמי לא צעין אדרבה היה לו לומר כיון דאין קורא אלל מה שקראו הראשונים כנגדו לא צעין אלל
שמע מינה דציימי התנאים היה המפטיר קורא מה שלא קראו הראשונים והכי נמי משמע מדתקינו ג' פסוקים כנגדו למפטיר צצניא
כנגד מה שקראו צממיה למאן דאמר עולה כדאמרין צממיה לא היו אומרים קדיש צין אותן שקראו קודם המפטיר ולכן היה המפטיר
מסיים אלל אחר שנסדר הש"ס ותקנו לומר קדיש צין אותם שקראו ראשונה והמפטיר כמו שתקנו לומר צרוך ה' לעולם אמן ואמן ויראו
עינינו אחר השציעו שלא היו אומרים ציימי התנאים (ה) והם תקנוהו להודיע שחפלת ערצית רשות (ה) והכי נמי תקנו לומר קדיש צין השצעה
למפטיר להודיע שאינו ממנין השצעה והר"ר אליהו הנהיג את צני עירו שאפילו כשמוציאין שני ספרי תורות או שלשה נוהג מנהג זה
שיקראו הראשונים הכל והמפטיר חוזר וקורא ממה שקראו הראשונים (כ) וכן הנהיג רבינו משלם וכן נוהגין עכשיו בכל נרפת ושינו את
מנהג רש"י ורבותיו ור"ת והא שאין מוציאין צ' ספרי תורות בכל השצמות לקרוא צצניה וציום השצנת (כ) כמו שעושין ציו"ט נראה לפי שאין
צפרשה אלל שני פסוקים ואין קורין צממיה פחות מג' פסוקים (כ) ואין להחלי צפרשה שלמעלה או לסיים צפרשה שלמעלה משום דלא הוי
מענינו של יום ועוד י"ל לפי שרין להפטיר בכל שבת מענינו של יום ואי קרינן צל שבת א"כ יהא לרין להפטיר צדסליק מינייה והיינו
צצנת וא"כ יהו כל ההפטירות מענין אחד ועוד י"ל לפי שלעולם אין קורין צממיה שני צקצנות אלל צאותן שצאין לכפרה כדפירש
לקמן פרק בני העיר (דף לא): שקורין צהן ציו"ט ומהני לישאל כלילו הקריצום אלל קצצנות שבת אינן צאין לכפרה ומש"ה אין קורין צהן:

ל"א א טו"ש"ע א"ח ס"י
תקט"ט סעף א'
צה"ה:
ל"ב ב טו"ש"ע א"ח ס"י
(כס סעף ג) [רפ"א]:
ל"ג ג טו"ש"ע א"ח ס"י
רפ"א צה"ה:
ל"ד ד מ"י פ"ג מהל'
מפלה הלכה ז סג
עשן יט טו"ש"ע א"ח ס"י
רפ"ג סעף ג:
מ"ה ה ו מ"י שם הלכה ז
טו"ש"ע שם סעף ד
צה"ה:
מ"ז ז מ"י שם הלכה יג
טו"ש"ע א"ח ס"י רפ"ג
סעף א:

דמציצי אצלוויי. על זדיהן ולא נופלין על פניהן ממש לפי שאין אדם
חשוב רשאי ליפול על פניו: הדי גרסינן תנא דבי ר' ישמעאל היא:
ביו"ט מאחרין ל'בא. לצית הכנסת שרין לטרוח צסעודת יו"ט כך
מפורש צממיה סופרים": וממהרין לצאת. משום שמחת יום טוב:

ובשבת ממהרין ל'בא. שכר תיקנו
הכל מערב שבת ויפה למהר צצאתן
לקרות שמע כוומיקין: וממהרין
לצאת. משום עונג שבת: ברבת
בהנים. שלשה מיצות צפסוק ראשון
וחמשה צפסוק שני ושצעה צפסוק
שלישית: חמשה מרואי פני המלך
ושבעה רואי פני המלך. שצעה
הס כדכתיב (כ) שצעת שרי פרס ומדי
ומהס יש חמשה חסוצים כדכתיב
צסוק מלכים (כ) שלשה שומרי הסף צסוק
ספר מלכים (כ) וכנגדן תיקנו אלו מעין
דצר מלכות: דמיש"ם בעובדיה.
תמים צמעשיו: מפני כבוד תורה.
שלא יהא כבוד תורה וכבוד צצית שיה
וכיון דמשום כבוד תורה הוא ולא
משום חוצה לאו ממנינא הוא: כנגד
ז' שקראו בתורה. לא פחת כל אחד
מג' פסוקים: ואם איתא. דליו
עולה מן המנין הוה להו שמונה
שקראו צמורה וכ"ד צעין צצניא:
כנגד

דיומא. הני (ג) שלשה חמשה (א) ושבעה כנגד מ"י פלוגי בה רבי יצחק בר נחמני
וחד דעמיה ומנו רבי שמעון בן פזי ואמרי לה ר' שמעון בן פזי וחד דעמיה
ומנו רבי יצחק בר נחמני ואמרי לה ר' שמואל בר נחמני חד אמר כנגד
ברכת כהנים וחד אמר כנגד שלשה שומרי הסף חמשה מרואי פני המלך
שבעה רואי פני המלך תני רב יוסף ג' חמשה ושבעה (ב) שלשה שומרי הסף
חמשה מרואי פני המלך שבעה רואי פני המלך אמר ליה אביי עד האידינא
מאי טעמא לא פריש לן מר אמר ליה לא הוה ידענא דצריכותו ליה (ג) ומי
בעיתו מינאי מילתא ולא אמרי לכו אמר ליה יעקב מינאה לרב יהודה הני
ששה דיוה"כ כנגד מ"י אמר ליה כנגד ששה שעמדו מימינו של עזרא
וששה משמאלו שנאמר (ד) ויעמוד עזרא הסופר על מגדל עץ אשר עשו
לדבר ויעמוד אצלו מתתיה ושמע ועניה ואוריה וחלקיה ומעשיה על ימינו
ומשמאלו פדיה ומישאל וכליהו וחשום וחשברנה זכריה משלם הני
שבעה הוו היינו זכריה היינו משלם ואמאי קראו משלם (ה) דמישלם
בעובדיה. ת"ר (ו) הכל עולין למנין שבעה ואפילו קמן. ואפילו אשה אבל
אמרו חכמים אשה לא תקרא בתורה. מפני כבוד צבור איבעיא להו. מפטיר
מהו שיעלה למנין שבעה רב הונא ור' ירמיה בר אבא חד אמר עולה
ה' וחד אמר אינו עולה מ"ד עולה דהא קרי ומ"ד אינו עולה כדעולא דאמר
עולא מפני מה להמפטיר בנביא צריך שיקרא בתורה תחלה מפני כבוד
תורה וכיון דמשום כבוד תורה הוא למנינא לא סליק מיתבי להמפטיר
בנביא לא יפחות מעשרים ואחד פסוקין כנגד שבעה שקראו בתורה
ואם איתא עשרים וארבעה הויין כיון דמשום כבוד תורה הוא

כנגדו נמי לא בעי. וקשיא לפי
מנהגינו שאנו נוהגין בכל צצמות השנה שהמפטיר חוזר וקורא מה שקראו הראשונים ואין קורא כלל אחר כך אם כן מאי קא משני כיון
דמשום כבוד התורה הוא כנגדו נמי לא צעין אדרבה היה לו לומר כיון דאין קורא אלל מה שקראו הראשונים כנגדו לא צעין אלל
שמע מינה דציימי התנאים היה המפטיר קורא מה שלא קראו הראשונים והכי נמי משמע מדתקינו ג' פסוקים כנגדו למפטיר צצניא
כנגד מה שקראו צממיה למאן דאמר עולה כדאמרין צממיה לא היו אומרים קדיש צין אותן שקראו קודם המפטיר ולכן היה המפטיר
מסיים אלל אחר שנסדר הש"ס ותקנו לומר קדיש צין אותם שקראו ראשונה והמפטיר כמו שתקנו לומר צרוך ה' לעולם אמן ואמן ויראו
עינינו אחר השציעו שלא היו אומרים ציימי התנאים (ה) והם תקנוהו להודיע שחפלת ערצית רשות (ה) והכי נמי תקנו לומר קדיש צין השצעה
למפטיר להודיע שאינו ממנין השצעה והר"ר אליהו הנהיג את צני עירו שאפילו כשמוציאין שני ספרי תורות או שלשה נוהג מנהג זה
שיקראו הראשונים הכל והמפטיר חוזר וקורא ממה שקראו הראשונים (כ) וכן הנהיג רבינו משלם וכן נוהגין עכשיו בכל נרפת ושינו את
מנהג רש"י ורבותיו ור"ת והא שאין מוציאין צ' ספרי תורות בכל השצמות לקרוא צצניה וציום השצנת (כ) כמו שעושין ציו"ט נראה לפי שאין
צפרשה אלל שני פסוקים ואין קורין צממיה פחות מג' פסוקים (כ) ואין להחלי צפרשה שלמעלה או לסיים צפרשה שלמעלה משום דלא הוי
מענינו של יום ועוד י"ל לפי שרין להפטיר בכל שבת מענינו של יום ואי קרינן צל שבת א"כ יהא לרין להפטיר צדסליק מינייה והיינו
צצנת וא"כ יהו כל ההפטירות מענין אחד ועוד י"ל לפי שלעולם אין קורין צממיה שני צקצנות אלל צאותן שצאין לכפרה כדפירש
לקמן פרק בני העיר (דף לא): שקורין צהן ציו"ט ומהני לישאל כלילו הקריצום אלל קצצנות שבת אינן צאין לכפרה ומש"ה אין קורין צהן:

ל"א א טו"ש"ע א"ח ס"י
תקט"ט סעף א'
צה"ה:
ל"ב ב טו"ש"ע א"ח ס"י
(כס סעף ג) [רפ"א]:
ל"ג ג טו"ש"ע א"ח ס"י
רפ"א צה"ה:
ל"ד ד מ"י פ"ג מהל'
מפלה הלכה ז סג
עשן יט טו"ש"ע א"ח ס"י
רפ"ג סעף ג:
מ"ה ה ו מ"י שם הלכה ז
טו"ש"ע שם סעף ד
צה"ה:
מ"ז ז מ"י שם הלכה יג
טו"ש"ע א"ח ס"י רפ"ג
סעף א:

(א) [מוספתא פרק ג],
(ב) [מס' סופרים פרק
י"ח ה"ד ע"ג וז"ע],
(ג) סנהדרין י': [ע"י
מוספות לעיל כ"א: ד"ה
כנגד], (ד) [סוכה יד: גזר
ינו. סנהדרין י':
(ה) [הוליות יא: כרימות
ה:]; (ו) [מוספת' פ"ג],
(ז) [פרק י"ח ה"ד],
(ח) במדבר ו כד-כ,
(ט) אסתר א יד, (י) מ"ב
כה יט, (יא) שם פסוק יח,
(יב) סנהדרין פ"א ריש
ה"ב, (יג) וע"ע תוס'
סנהדרין י': ד"ה שבעה,
(יד) [ע"י מוספות מעני'
כט: ד"ה צצנין], (טו) [וכן
לקמן צממיה כט:]; (טז) ע"י
ביאר הגר"א ס"י תכנ
ס"א, (יז) ברכות כ"ג:
(יח) ע"י ר"ש ובקרבן
נתנאל, (יט) במדבר כח ט,
(כ) לעיל כ"ב, (כ"א) מגילה
פ"ד ה"א, (כ"ב) ב"ק פ"ב.
ע"ש, (כ"ג) ירושלמי שם
ה"ג.

הגהות הגר"א

(א) תוס' ד"ה הני וכו'
אלל לטפוי כל כך בשבת
וביום טוב משום
מלאכה וברת וסקילה
לא ס"ל אי לא
אשכחין: (ב) ד"ה מד
אמר וכו' יחזור ויקרא
מה שקרא השציעי וכן:
(ג) בא"ד או צר"ח של
חנוכה ושבת אין צורך
לקרות דחנוכה כדאי'
לקמן דף כט דהלכתא
כ"ל ומינות צילמדנו
דחנוכה נמחק:
(ד) [מנמ"י ד"ה הני צ"ל
ד"ה הני שלשה וחמשה
ושבעה כנגד מין]:

ליקוטי רש"י

דמציצי אצלוויי.
כשנפלין על פניהם אין
פושטין ידיהם ורגליהם
אלל מעין על זדיהן
[בכרות לד:]. כנגד
ש"ש שומרי הסף
כו. כולמר אשכחנא
דמלכותא דארעא שלשה
ממונין וחמשה ממנין
ושצעה ממנין שלשה
כנגד שומרי הסף צצצקיהו
(מ"ב כה) גבי גלות
נצוראדן והתם נמי
משכחת חמשה מרואי פני
המלך וצאחשורוש (אסתר
א) אשכחן שצעה שרי
פרס ומדי [סנהדרין י':].
אשר עשו ד'ר"ב. אותו
מגדל עץ עשו לשם כך
לקרות שם עליו ספר
התורה [נחמיה ח, ד].
דמיש"ם בעובדיה.
לד"ק גמור הוה צעל
מעשים טובים [הוריות יא:].

תורה אור השלם

(א) ויעמוד עזרא הסופר
על מגדל עץ אשר
עשו לדבר ויעמוד
אצלו מתתיה ושמע
ועניה ואוריה וחלקיה
ומעשיה על ימינו
ומשמאלו פדיה
ומישאל ומלפניה וחשם
וחשברנה זכריה
משלם: [נחמיה ח, ד]

הגהות וציונים

[א] בכתי' נוסף משום: [ב] בכתי' נוסף כנגד שלשה וכו': [ג] בדפוס' דצריכיתו י':
[ד] צ"ל מלאכה כרת. מהרש"א (גליון): [ה] [וע"י מוספות ע"ז יז ע"א ד"ה יעקב כו' אבל
יעקב מינאה דר' אבהו וכו' ומצוה ליישב] (גליון), ועיין יעביץ: [ו] צ"ל שיהא שמיני (באה"מ): [ז] בומנס שהיה
המפטיר ממנין הקרואים יחזור השציעי ויקרא (חת"ס שו"ת קסט): [ח] כך גורס רבינו בגמ', ע"י תוס' וברש"י
ועיביץ: [ט] צ"ל קורא: [י] צ"ל וחוזר:

להיות קורין גהו"ז אלא אחד קורא כל הפרשה היה אחד יודע כל הפרשה קורין (א) אותה כולה. ז' יודעין ג' פסוקים כלן
קורין אותן אחד יודע ג' פסוקים קורא חזרו וקורא. ר' ועירא בשם ר' ירמיה העבד עולה למנין ז'. והא אמור לאדם ללמד
עבדו תורה תיפתר בשלמד מעצמו או שלמדו רבו כטבי. וידבר עולה מג' פסוקים (רבי חלבו רבי מתנה שמואל בר שילת)
משמיה דרב ז' חזן המפטיר התיב ר' חנינא כו': ת"ר הכל עולין למנין ז' אפילו אשה אפילו קטן אבל אמרו חכמים אשה
לא תקרא בתורה מפני כבוד הצבור. המפטיר שקורא בתורה חד אמר עולה למנין ז' וחד אמר אינו עולה ואתבין על
ל"א א טו"ש"ע א"ח ס"י
תקט"ט סעף א'
צה"ה:
ל"ב ב טו"ש"ע א"ח ס"י
(כס סעף ג) [רפ"א]:
ל"ג ג טו"ש"ע א"ח ס"י
רפ"א צה"ה:
ל"ד ד מ"י פ"ג מהל'
מפלה הלכה ז סג
עשן יט טו"ש"ע א"ח ס"י
רפ"ג סעף ג:
מ"ה ה ו מ"י שם הלכה ז
טו"ש"ע שם סעף ד
צה"ה:
מ"ז ז מ"י שם הלכה יג
טו"ש"ע א"ח ס"י רפ"ג
סעף א:

